

**POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA
KOSOVSKA MITROVICA d.o.o.
38220 Kosovska Mitrovica ul.Cara Dušana br.10
Tel/028/497-031, Tel/ fax 028/497-044
E-mail pskm@nadlanu.com
SAJT :<http://psss.rs>**

B I L T E N

BROJ I

JANUAR 2011.

**Autori: Dipl.ing.Zoran Milosavljević
Dipl.ing. Ljiljana Gvozdić
Dipl.ing.Kosovka Jakšić**

Sadržaj :

**RATARSTVO-POVRTARSTVO
-Zimska prihrana ozimih strnih žita**

**VOĆARSTVO-VINOGRADARSTVO
- Održavanje voćnjaka tokom mirovanja vegetacije**

**STOČARSTVO
-Materinski instinkt krmača**

- Cene sa pijace

ZIMSKA PRIHRANA OZIMIH STRNIH ŽITA

Najvažnija mera nege u tehnologiji proizvodnje pšenice i drugih ozimih strnih žita koje se gaje na našem području je zimska prihrana biljaka. Ona treba da bude obavljena u vremenu posle dvadesetog februara i početkom marta.

Tokom zime iznikle biljke su izložene niskim temperaturama, velikoj vlazi u zemljištu i drugim lošim vremenskim uslovima pa su do proleća iscrpljene i gladne. Tokom marta meseca može doći do uginuća biljaka i na temperaturi od samo -3 do -5 stepeni. Zato se ozimom prihrani ozimih strnih žita pridaje veliki značaj. Ukoliko se takvi usevi prihrane blagovremeno prihranjene biljke će ojačati i gore pomenute temperature ih nemogu oštetiti. Prinosi su veći kod ozime prihrane nego kod prolećne-jednokratne prihrane.

Ozimu prihranu treba odraditi dvokratno:

-80% prihrana u februaru-martu

-20% kao korekcija u kretanju vegetacije t.j. početkom aprila meseca (faza početak vlatanja).

Potrebna količina i vrsta mineralnog đubriva:

-KAN 200kgr. u februar-mart + 50 kgr početak aprila.

-UREA 120kgr. u februar-mart + 25 kgr početak aprila.

-AN 150kgr. u februar-mart + 35 kgr početak aprila.

Na blago-kiselim zemljištima treba koristiti đubrivi KAN.

Na neutralnim zemljištima (aluvijalna zemljišta ,zemljišni nanosi pored reka) treba koristiti UREA ili AN.

Zimsku prihranu treba obaviti ujutru dok je zemljište još smrзло ili ako ima snega čija debljina je do deset santimetara.

Mineralno đubrivo je poželjno rasturati rasturačima (ciklon) za đubre jer je rasturanje ravnomerno po površini zemljišta što je veoma bitno. Ukoliko se u nekom delu njive nabaca više đubra može doći do poleganja, posebno ako je usev zasejan često i obrnuto ako se preskoči i ostane bez đubra dolazi do žutila biljaka gde je parcela neujednačena sa dosta šarenila kada je i prinos znatno manji.

ODRŽAVANJE VOĆNJAKA TOKOM MIROVANJA VEGETACIJE

Mirovanje vegetacije u voćarstvu predstavlja period od opadanja lišća kasno u jesen pa sve do ponovnog kretanja pupoljaka, porasta i razvoja rano na proleće. Tokom tog perioda neophodno je održavati voćnjak.

Bilo je potrebno da se kasno u jesen obave mere osnovne obrade i đubrenja, kao i mehaničko čišćenje i uređenje zasada. Takođe, zavisno od toga gde se voćnjak nalazi i da li mu preti opasnost od zečeva, bila je neophodna mera zaštite svih voćaka. Jedna od priprema za zimski period bila je i zatezanje i uređenje ograde zasada.

U svim voćnjacima gde su ove mere blagovremeno sprovedene snežni pokrivač doprinosi poboljšanju vodno-vazdušnog režima zemljišta, pravilnom razlaganju đubriva, natapanju vlagom itd.

Tokom zimskog perioda prilikom obilazaka voćnjaka proizvođači između ostalog moraju obratiti pažnju na ispravnost ograde, na to da li je zec došao i ošteti voćke, da pod teretom vlažnog snega nije došlo do oštećenja neke grane, pucanja od mraza itd. Ukoliko se nešto primeti mora se odmah delovati.

Razlikujemo rane jesenje, zimske i pozne prolećne mrazeve. Za sve one koji su vodili računa i bili spremni da koliko-toliko spreče rad i odražavanje na voćnjak jesenjih i zimskih moraju biti spremni i na eventualnu pojavu prolećnih mrazeva. Unapred se treba pripremiti na odbranu od eventualnih mrazeva.

Opasnosti od zimskih mrazeva mogu se u mnogim slučajevima izbeći preventivnim merama, pravilnim izborom položaja, vrsta i sorti otpornijih na mrazeve, zatim izborom podloge itd. Otpornosti doprinose i agrotehničke mere, kao i efikasna mera krećenjem debla i jačih skeletnih grana, kasno u jesen nakon opadanja lišća.

Zaštita od poznih prolećnih mrazeva svodi se na usporavanje cvetanja i sprečavanju snižavanja temperature na kritičnu tačku. Neke od odbrambenih mera su sprovođenje zadimljavanja, zamagljivanja, orošavanje itd. Npr. sakupiti pilevinu, i neki drugi sličan otpadni materijal zapaliti i ostaviti da tinja u kritičnim noćima.

Zimska rezidba predstavlja veoma važnu pomotehničku meru u voćarstvu. Prema cilju izvođenja razlikujemo rezidbu za formiranje uzgojnog oblika, rezidbu za održavanje redovne rodnosti, kao i rezidbu za podmlađivanje zastarelih voćaka.

Rezidba mladih voćaka za formiranje krune ima zadatak da se dužina nerodnog perioda svede na minimum, koji je uslovljen osobinama vrste i sorte. Treba obezbediti čvrst skelet koji će u punoj rodnosti podneti težinu obrastajućeg drveta, lisne mase i plodova bez lomljenja i jačeg povijanja skeletnih grana. Ova rezidba treba da uravnoteži razvoj svih delova

krune. Potrebno je formirati takav oblik krune, koji će kad voćke budu u punoj rodnosti omogućiti upotrebu mehanizacije.

Rezidba za regulisanje redovne rodnosti obezbeđuje umereno rađanje svake godine i bolji kvalitet plodova. Cilj je da voćnjaci što duže plodonose. Ona ima presudan značaj na uspevanje voćaka, tj na odnos razvitka i plodonosenja. Rezidba se podešava prema periodu razvitka voćaka, obliku krune i visini stabla. U odnosu na rodnost pupoljaka određuje se intenzitet rezidbe. Bitno je prosvetliti i otvoriti krunu, kao i izbaciti nerodne i već izrođene grane.

Podmlađivanje voćaka predstavlja meru kojom se vegetativno oslabljene voćke ponovo za kraće ili duže vreme dovode u stanje vegetativnog porasta. Sastoji se iz jakog ili veoma jakog skraćivanja svih grana krune. Stvaraju se uslovi da se iz spavajućih i adventivnih pupoljaka razviju nove grane i grančice. Često je potrebno podmlađivanje vršiti postupno 2-3 godine, dok se kod manje razvijenih voćaka može izvršiti odjednom, uz manje preseke. Paziti da kruna bude što pravilnija. Preseci moraju biti što bolji i kraći. Skraćivanje grana mora biti više pri vrhu, a uspravnije grane se više skraćuju od položenijih. Važno je i kasnije obrazovanje nove krune. Cilj je da se period rodnosti produžava.

Služba za voćarstvo i vinogradarstvo

MATERINSKI INSTINKT KRMAČA

Materinski instinkt ili materinska briga za svoju prasad izražena je kod više od 90 odsto krmača. Može se reći, da su krmače u velikom broju slučajeva dobre majke, čuvaju svoju prasad i vode računa da ih dobro odoje.

Međutim, kod jednog manjeg broja krmača, uglavnom prvopraskinja, taj materinski instinkt nije dovoljno razvijen, tako da se te krmače grubo ponašaju prema sopstvenoj prasadi, a u nekim slučajevima spremne su da napadnu i čoveka – farmera. Te krmače ne daju svojoj prasadi da sisaju, leže na grudima, nemirne su, često ustaju sa svog mesta, grizu i tuku svoju prasad, a u nekim slučajevima čak ih proždiru. Za ovako ponašanje krmača ima više uzroka. Veliki plodovi ili nerazvijen porođajni kanal prilikom prasenja mogu da dovedu do nagnječenja živaca pa krmača postaje nervozna. Takođe, ako se prasadima odmah po rođenju ne iseku očnjaci, prilikom sisanja može doći do oštećenja bradavica, što izaziva bol kod krmača. Upalni procesi na vimenu takođe mogu izazvati pojavu bola, pa krmača neće da primi svoju prasad. Nasledni (genetski) faktor takođe može uticati na zloćudno ponašanje krmača.

Ako odgajivač u zapatu ima zloćudne krmače koje su uznemirene, grizu i neće da prihvate svoju prasad, mora pre svega da ustanovi uzrok takvog ponašanja, kako bi ga otklonio. Loša je navika nekih farmera, da uznemirenu krmaču udaraju lopatom ili vilama. Tako utiču na to da se krmača još više razjari i uznemiri, pa grize i gazi svoju prasad, a kao posledica ovakvog postupka obično dolazi do gubitka mleka, pa su tako i prasad osuđena na uginuće.

Da bi izbegli ove neprijatnosti, odgajivači treba obavezno da pozovu veterinara, koji će zloćudnim krmačama dati injekcije za smirenja. Nakon 30 – 40 minuta po aplikaciji preparata, krmača će se smiriti i prihvatiti svoju prasad da sisaju. Ako krmača ni posle injekcija za smirenje ne primi svoju prasad, što se veoma retko događa, onda se primenjuju sredstva za narkozu. Posle ovog tretmana i najagresivnije krmače prihvaće svoju prasad.

Sa zloćudnim krmačama ne treba postupati grubo jer postaju još agresivnije, a može doći i do agalaksije.

Služba za stočarstvo

PREGLED CENA SA ZELENE I STOČNE PIJACE

Povrće i mlečni proizvodi		Voće i grožđe		Stočna pijaca	
Proizvod	Cena	Proizvod	Cena	Proizvod	Cena
KROMPIR	40	JABUKE	50-110	TELAD	260-300
KUPUS	20	KRUŠKE	140-170	JUNAD	200
PASULJ	200	NAR	180	KRAVE	110
PAŠKANAT	100	SMOKVA	250-400	PRASAD	200
CELER	100	ORAH	500-700	JAGNJAD	210
CVEKLA	60	BANANA	110-130	OVCE	150-160
ŠARGAREPA	50	GREJFURT	120-130		
LUK CRNI	60	LIMUN	120		
LUK BELI	400	SUVA ŠLJIVA	250-400		
		POMORANDŽE	80-100		
SIR	250-370	MANDARINE	100-120		
KAJMAK	500				
MLEKO	60				
JAJA	8 - 11				

PSSS.d.o.o Kosovska Mitrovica